

Linus-pöllö on tietoturva-asiantuntija. Tänään hän esittelee sinulle työtään. Tule mukaan seuraamaan Linuksen työpäivää ja ratkaise tehtävät Linuksen kanssa!

1. Ensin Linus esittelee sinulle tietoturvaan liittyviä käsitteitä. Löydätkö seuraavat sanat ruudukosta: **tietoturva, hakkeri, troijalainen, kyber, haittaojelman, kalastelu, salasana**. Sanat ovat ruudukossa pystyyn tai vaakaan, kummin päin vaan. Opit myöhemmin, mitä kaikki sanat tarkoittavat.

J	U	S	T	T	A	N	D	H	S	V	B	E	E	N
H	R	Y	T	A	M	A	V	P	L	H	E	N	S	E
K	H	A	M	O	L	O	I	S	K	U	S	A	A	P
I	A	I	A	I	E	S	Y	S	I	A	I	P	E	T
A	K	D	V	A	J	T	U	K	Y	B	E	R	K	I
V	K	E	R	E	H	T	A	V	D	R	R	V	K	O
E	E	N	U	O	O	J	S	H	V	E	I	I	A	J
V	R	V	T	B	A	T	L	T	T	K	V	V	L	K
I	I	U	O	U	T	K	A	K	L	J	U	U	A	E
O	K	Y	T	H	T	A	H	B	Y	A	J	A	S	L
E	E	N	E	N	I	A	L	A	J	I	O	R	T	J
U	K	R	I	S	A	L	A	S	A	N	A	V	E	J
E	J	O	T	O	H	D	E	U	S	H	I	V	L	U
O	V	V	T	M	Y	U	J	N	L	U	N	Y	U	H
E	I	K	M	U	U	N	L	T	N	T	N	M	A	M

2. Seuraavaksi Linus esittelee sinulle työhönsä liittyviä väittämiä. Ovatko väittämät mielestäsi oikein vai väärin?

1. Tietoturvalla tarkoitetaan tiedon turvaamista niin, ettei kukaan ulkopuolinen voi varastaa sitä, muokata sitä ilman lupaa tai estää siihen pääsyä.

☐ Väärin ☐ Oikein

2. Kyberrikollisuus (internetissä tapahtuva rikollisuus) on lisääntynyt viime vuosina.

☐ Väärin ☐ Oikein

3. Hakkerit ovat tietokonemaailman rikollisia.

☐ Väärin ☐ Oikein

4. Haittaohjelmat auttavat tietokonetta toimimaan nopeammin.

☐ Väärin ☐ Oikein

5. Troijalainen on haittaohjelman nimi.

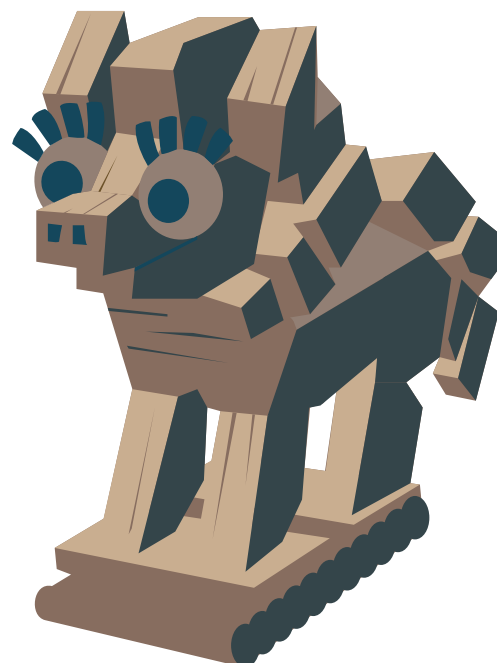
☐ Väärin ☐ Oikein

6. Kalastelu voi tarkoittaa tekstiviestiä, jossa kerrotaan, että olet voittanut arvonnassa.

☐ Väärin ☐ Oikein

7. Hyvä salasana on sellainen, jonka muistaa helposti.

☐ Väärin ☐ Oikein

3. Nyt olemme valmiina aloittamaan Linuksen työt! Linuksen luokse tulee muita eläimiä, jotka kertovat ongelmista tietokoneillaan. Auta Linusta selvittämään, mistä haittaohjelmasta on todennäköisesti kysymys. Yhdistä haittaohjelman kuvaus sen nimeen.

Psssst. Jos tehtävä tuntuu vaikealta, voit hypätä suoraan materiaalin loppuun ja tarkastella oikeita vastauksia.

Teemu Kissa

Tietokoneen ruudulle ilmestyy jatkuvasti ponnahdusikkunoita eli pieniä ylimääräisiä ruutuja. Lisäksi selain on täynnä uusia nappuloita, jotka ohjaavat erilaisille mainossivustoille.

Pärtyyli Päästäinen

Tietokoneen tiedostoihin ei pääse. Kun tiedostoja yrittää avata, ruudulle ilmestyy ilmoitus "Maksa 1000 € tiedostojen avaamiseksi".

Karin Kaninen

Tietokoneen työpöydälle on ilmestynyt epäilyttäviä sovelluksia, joita Karin Kaninen ei ole itse asentanut. Kannattaakohan niitä avata? Tietokone vaikuttaa muutoin toimivan hyvin.

Carla Capybara

Carla Capybaran sosiaalisen median tileille on murtauduttu ja tileiltä on lähetetty epämääräisiä viestejä Carla Capybaran kavereille.

Siru Etana

Tietokone on alkanut pitää kovaa hurinaa ja sovellukset kaatuvat (sulkeutuvat itsekseen). Akku tyhjenee nopeammin kuin aikaisemmin. Kone on niin jumissa, ettei sillä voi tehdä mitään.

Trojialainen

Mainosohjelma

Tietoja
varastava
haittaohjelma

Kryptokaappaus

Kiristyshaittaohjelma

Vielä ennen Linuksen työpäivän päättymistä paikalle saapuu **koira Ada**, joka kertoo saaneensa puhelimeensa oudon oloisen viestin. Ada epäilee, että kyseessä saattaa olla huijaus.

Linus vilkaisee viestiä ja sanoo: "Kyllä, selvä huijaus."

4. Tunnistatko sinä, mitkä merkit viestissä osoittavat, että kyseessä on huijausviesti:

Lopuksi Linus haluaa muistuttaa sinua: Jos saat viestin, jossa sinulle luvataan jotakin ilmaiseksi tai sinua pyydetään maksamaan jotakin, on hyvä varmistaa viestin aitous aikuisen kanssa. Voitte myös googlata lähettäjän tiedot ja hakea sitä kautta tietoa, onko viestin lähettäjä luotettava.

Älä anna tietojasi (nimi, osoite, puhelinnumero yms.) kenellekään ilman vanhemman lupaa.

Linuksen työpäivä on nyt pulkassa! Kiitos kun olit Linuksen seurana tänään.

Tehtävän 1 oikeat vastaukset

J	U	S	T	T	A	N	D	H	S	V	B	E	E	N
H	R	Y	T	A	M	A	V	P	L	H	E	N	S	E
K	H	A	M	O	L	O	I	S	K	U	S	A	A	P
I	A	I	A	I	E	S	Y	S	I	A	I	P	E	T
A	K	D	V	A	J	T	U	K	Y	B	E	R	K	I
V	K	E	R	E	H	T	A	V	D	R	R	V	K	O
E	E	N	U	O	O	J	S	H	V	E	I	I	A	J
V	R	V	T	B	A	T	L	T	T	K	V	V	L	K
I	I	U	O	U	T	K	A	K	L	J	U	U	A	E
O	K	Y	T	H	T	A	H	B	Y	A	J	A	S	L
E	E	N	E	N	I	A	L	A	J	I	O	R	T	J
U	K	R	I	S	A	L	A	S	A	N	A	V	E	J
E	J	O	T	O	H	D	E	U	S	H	I	V	L	U
O	V	V	T	M	Y	U	J	N	L	U	N	Y	U	H
E	I	K	M	U	U	N	L	T	N	T	N	M	A	M

Tehtävän 2 oikeat vastaukset

- 1. Oikein.** Tietoturva suojaa laitettasi sekä laitteella olevia tietoja.
- 2. Oikein.** Tutkimusten mukaan kyberrikollisuus on lisääntynyt ja yhä useampi suomalainen on joutunut jonkinlaisen verkkohuijauksen uhriksi.
- 3. Oikein ja väärin.** Hakkereilla viitataan henkilöihin, joilla on syvälinen ymmärrys tietojärjestelmien toiminnasta. Osa hakkereista käyttää osaamistaan väärin esimerkiksi varastamalla käyttäjätilien salasanoja. Se on rikollista toimintaa. Osa hakkereista on kuitenkin ”hyviksiä”. Hyvishakkerit käyttävät osaamistaan tietoturvan parantamiseen.
- 4. Väärin.** Haittaohjelmat tekevät tietokoneellesi haittaa. Usein ne hidastavat tietokoneen toimintaa.
- 5. Oikein.** Troijalaisella viitataan haittaohjelmaan, joka avaa luvattoman pääsyn, ”takaoven”, tietokoneelle. Takaoven kautta rikollinen voi asentaa tietoja varastavan haittaohjelman, vakoilla tai muuten hännätä tietokoneen omistajaa.
- 6. Oikein.** Kalastelulla tarkoitetaan huijauskeinoja, joilla kyberrikolliset varastavat tietoja muilta internetin käyttäjiltä. Kalasteluviesti saattaa olla esimerkiksi tekstiviesti, jossa sinua kehoitetaan antamaan tietojasi (esimerkiksi nimesi ja salasanasi), koska olet voittanut arvonnassa. Älä koskaan anna tietojasi epäluotettaville tahoille. Pyydä aikuiselta apua. ’
- 7. Väärin.** Parhaat salasanat ovat yleensä monimutkaisia ja vaikeasti arvattavia. Helposti muistettavat salasanat kuten oma nimi tai syntymäpäivä ovat helposti arvattavia, jolloin salasanat saattaa keksiä joku ulkopuolinen. Voit käyttää salasananhallintaohjelmistoa tai resetoita salasanan aina kun joudut kirjautumaan uudelleen. Tällöin sinun tarvitsee vain muistaa tärkeimmän sähköpostisi (monimutkainen!) salasana.

Tehtävän 3 oikeat vastaukset

Teemu Kissa – Mainosohjelma. Mainosohjelmat näyttävät tietokoneella tai selaimessa mainoksia niille kuulumattomissa paikoissa.

Pärtyyli Päästäinen – Kiristyshaittaohjelma. Haittaohjelma lukitsee tai muutoin häiritsee tietokoneen toimintoja ja pyytää niiden avaamisesta rahaa. Älä koskaan maksa huijarille mitään.

Karin Kaninen – Troijalainen. Troijalainen on haittaohjelma, joka avaa huijareille pääsyn tietokoneelle ”takaoven kautta”. Takaoven kautta rikolliset voivat asentaa tietokoneelle lisää haittaohjelmia.

Carla Capybara – Tietoja varastava haittaohjelma. Haittaohjelma on varastanut Carla Capybaran käyttäjätilin tiedot ja todennäköisesti pyrkii varastamaan lisää tietoja Carlan kavereilta.

Siru Etana – Kryptokaappaus. Joku ulkopuolinen taho käyttää tietokonetta kryptovaluutan louhimiseen, minkä takia tietokoneen kapasiteetti ei enää riitä muuhun. Kyse voi kuitenkin olla myös muista haittaohjelmista, joten periaatteessa mikä vaan vastausvaihtoehdoista on oikein.

Tehtävän 4 oikeat vastaukset

- Lähettäjä näyttää Postilta, mutta on oikeasti P0sti
- Viestissä väitetään, että jokin maksu on saamatta
- Viestissä pyydetään kiirehtimään (”tämän päivän aikana”)
- Linkki näyttää epäilyttävältä

